

MEMORANDUM

cc → Minister-president
 Minister Biesheuvel
 Minister Vondeling
 Minister den Uyl
 T
 Z
 DGES
 Ambassadeur Spieren-
 burg

No. 9/66

Van: Mr. J.M.A.H. Luns

Aan: S

357.28/4/1336 MPF
 Topcon, R.

Op 14 dezer heb ik de Voorzitter van de Europese Commissie ten mijnent een déjeuner aangeboden, waarbij eveneens aanwezig waren: de Minister-President, Minister Biesheuvel, Minister den Uyl, Staatssecretaris de Block en Ambassadeur Spierenburg.

Hieronder volgt een korte samenvatting van het gevoerde gesprek.

De heer Hallstein bleek optimist inzake de uiteindelijke houding van Generaal de Gaulle. De crisis kan weliswaar een halfjaar tot één jaar duren, doch Generaal de Gaulle zal naar overeenstemming streven. Er zullen meerdere vergaderingen zonder de Commissie moeten komen, daar het onwaarschijnlijk is, en wellicht zelfs niet gewenst, dat men in de eerste vergadering spijkers met koppen slaat. De Commissie moet natuurlijk naar buiten bezwaar maken tegen vergaderingen van de Ministerraad zonder haar aanwezigheid, zij ziet echter in dat het uiteindelijke doel, het redden van de EEG, voorop moet staan. Prof. Hallstein is het er mede eens dat een tweede en eventueel volgende vergaderingen moeten worden geafficheerd als voortzetting van de eerste vergadering zonder de Commissie, terwijl in het communiqué aan het eind van de vergadering uit te geven, zou moeten worden gesteld, dat voortzetting van de vergadering geschiedt omdat er hoop is op succes in de toekomst. Voorts zou de reeds afgesproken vergadering te Brussel aan het einde dezer maand zeker door moeten gaan.

Prof. Hallstein was het volstrekt eens met de Nederlandse opvatting dat men niet zou moeten formaliseren dat de Commissie, vóór zij een voorstel zou indienen, op enigerlei wijze de lidstaten zou moeten consulteren. Deze waarschuwing gold temeer als deze formalisering zou inhouden dat de consultering zou moeten geschieden wanneer vitale belangen van een van de lidstaten op het spel zouden staan. De Voorzitter van de Europese Commissie beaamde, dat men door een dergelijke formulering langs een achterdeur het

-vetorecht-

vetorecht zou binnenhalen. Frankrijk zou ongetwijfeld op handige wijze deze formulering hiervoor misbruiken. Hij hield er rekening mede dat de Fransen in Luxemburg met een dergelijk voorstel zouden komen.

Terzake van de op 31 januari voorziene budgetvergadering, waarbij, als de Fransen tevoren hun medewerking niet zouden geven, de Vijf het budget zouden goedkeuren, deelde de heer Spierenburg het volgende mede. De Belgen en de Duitsers zouden niet bereid zijn aan goedkeuring van het budget met Vijf mede te werken voordat de breuk met Frankrijk compleet is, terwijl de heer Spaak bespreking van deze materie eerst eind februari, wanneer het zeker is, dat de financiën van de Gemeenschap vastlopen, wil behandelen. Prof. Hallstein wilde deze houding wat de Duitsers betreft, nog niet bevestigen. Hij vestigde de aandacht op de moeilijke positie van de Minister van Buitenlandse Zaken, die, gezien zijn politieke kwetsbaarheid, niet ostentatief voorop kan lopen. Vandaar het grote belang dat Duitsland heeft bij een duidelijk standpunt van Nederland - Bonn kan dan volgen. Prof. Hallstein zag voorts grote bezwaren in een eventuele aanvaarding van een concessie van Frankrijk voor de schriftelijke procedure voor de begroting van onderzoek en investering van Euratom zonder dat Frankrijk aan de schriftelijke procedure van de huishoudbudgetten van EEG en Euratom zou willen medewerken.

Wat de Kennedy-ronde betreft meende de heer Hallstein (en Minister Biesheuvel sloot zich daarbij aan) dat het niet meer de tactiek van Dr. Mansholt is deze ronde als pressiemiddel te gebruiken om eerst alle prijzen van de landbouwproducten te doen vaststellen. Hoewel Prof. Hallstein stelde dat bij lange voortdurende van de crisis het onmogelijk zou zijn de Kennedy-ronde te doen slagen zonder dat bij meerderheid beslist werd, zag hij wel voorlopig een uitweg. In een gesprek enige dagen geleden tussen de heren Mansholt, Rey en de heren Tutthill en Blumenthal was van Amerikaanse zijde ingestemd de Kennedy-ronde in bepaalde termijnen te doen verlopen. De Amerikanen zouden accoord gaan met een prijsfixering van de landbouwproducten per juni 1966. Op deze wijze zou een zekere adempauze geschapen worden, zij het dat de termijn tot het aflopen van de trade expansion act, 1 juli 1957, wel erg kort was.

Wat de fusie betreft, vermeldde Ambassadeur Spierenburg, dat er geruchten waren dat de Fransen tot 1 januari 1967 de fusie zouden willen opschuiven zodat dan eerst de nieuwe Commissie benoemd zou worden. Prof. Hallstein was het eens met Minister Luns, dat de voortgang in de parlementaire behandeling van het fusieverdrag moest blijven plaats vinden, maar dat de deponering van de ratificatie-oorkonde eerst mocht geschieden als de nieuwe leden en hun bevoegdheden bekend waren. Prof. Hallstein waarschuwde dat, als deze weg niet gevolgd werd, de Commissie ineens met 23 leden zou kunnen zitten.

Prof. Hallstein betreurde met de aanwezigen dat Duitsland een memorandum had gemaakt waarin de te volgen tactiek werd uiteengezet. Men vreesde dat dit memorandum al bekend zou zijn in Frankrijk waardoor eventuele concessies geïncasseerd zouden worden.

Prof. Hallstein zag geen bezwaren in formalisering dat verandering door meerderheidsbesluiten niet geaccepteerd zou worden voor die besluiten die vóór 1 januari 1966 met unanimitéit genomen waren.

Het punt meerderheidsbesluiten niet te accepteren voor die beslissingen die eigenlijk voor 1 januari 1966 genomen hadden moeten worden, leek Prof. Hallstein van geen belang. Zijn stelling was dat de desbetreffende prijzen door de Commissie in een pakket zouden worden gepresenteerd, een pakket dat als gewoonlijk met unanimitéit (tegen 5 uur in de ochtend) geaccepteerd zou worden.

Tenslotte valt nog te vermelden, dat Prof. Hallstein uitgesproken kritisch was over de dusver ingenomen standpunten en de zwenkingen van mijn Belgische ambtgenoot, de heer Spaak.

Den Haag, 19 januari 1966.